

İsmail ERCAN

THEMIS

CEZA HUKUKU GENEL HÜKÜMLER

Xİİ
LEVHA

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZVII

BİRİNCİ KISIM CEZA HUKUKUNA GİRİŞ

BİRİNCİ BÖLÜM CEZA HUKUKU VE İŞLEVİ

I.	CEZA HUKUKU	3
II.	CEZA HUKUKUNUN ÖZELLİKLERİ	3
III.	CEZA HUKUKUNUN KAYNAKLARI	4
	A. Anayasa ve Uluslararası Sözleşmeler	4
	B. 5237 sayılı Türk Ceza Yasası	4
	1. Genel Olarak	4
	2. Türk Ceza Yasası ile Özel Ceza Yasaları Arasındaki İlişki	5
IV.	CEZA HUKUKUNUN TEMEL İLKELERİ	6
	A. Yasallık (= Kanunilik) İlkesi	6
	1. Tanımı	6
	2. Sonuçları	6
	B. Kusursuz Ceza Olmaz İlkesi	8
	C. Cezaların Kişiselliği İlkesi	8
	D. Ümanizm İlkesi	9
	E. Hukuk Devleti İlkesi	9

İKİNCİ BÖLÜM CEZA NORMU

I.	GENEL OLARAK	11
II.	CEZA NORMUNUN YORUMU	12
III.	CEZA NORMUNUN UYGULANMA ALANI	13
	A. Zaman Bakımından Uygulanma Alanı	13
	1. Kural (Suç işlendiği zaman yürürlükte olan yasanın uygulanması)	13
	2. İstisna (Lehe yasanın geçmişe yürütmesi)	13
	3. Suçun İşlendiği Zaman	15
	4. İnfaz Rejimine ve Güvenlik Tedbirlerine İlişkin Yasalar	16
	5. Geçici ve Süreli Yasalar	17
	6. Muhakeme Hukukuna İlişkin Yasalar	17
	7. Zamanaşımına İlişkin Yasalar	18
	8. İçtihadı Birleştirme Kararları	18
	9. Anayasa Mahkemesinin İptal Kararları	19
	B. Kişi Bakımından Uygulanma Alanı	19
	1. Kural	19
	2. İstisnalar	19
	C. Yer Bakımından Uygulanma Alanı	31
	1. Ülkesellik (=Mülkîlik) İlkesi	31
	2. Kişisellik İlkesi	35
	3. Korunma İlkesi	38
	4. Evrensellik İlkesi	39
	5. İkame (= Başka Devlet Adına) Yargı İlkesi	40
	6. Cezadan Mahsup ve Hak Yoksunlukları	41

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM GERİ VERME

I. KAVRAM	43
II. KAYNAKLARI	43
III. KOŞULLARI	44
A. Olumlu Koşullar	44
1. Suç Oluşturan Bir Eylemin Varlığı	44
2. Eylemin Kovuşturulabilir Nitelikte Olması	44
3. Eylemin Belli Bir Ağırılıkta Olması	45
4. Failin Yabancı Olması	45
5. Yargısal ve Siyasal Karar	45
B. Olumsuz Koşullar	46
1. Siyasal Suçlar	46
2. Askeri Suçlar	48
3. Düşünce Suçları	48
4. İstemde Bulunulan Ülkenin Yargılama Yetkisine Giren Suçlar	49
5. Non Bis İn Idem İlkesine Aykırılık	50
IV. ÖZEL DURUMLAR	50
A. Ölüm Cezası Gerektiren Suçlarda Geri Verme Sorunu	50
B. Mali Suçlarda Geri Verme Sorunu	50
V. USUL	50
VI. ÖZELLİK (= HUSUSİLİK) KURALI	51
VII. YABANCI ÜLKE CEZA YASASININ DEĞERİ	52

İKİNCİ KISIM SUÇ HUKUKU

BİRİNCİ BÖLÜM SUÇUN UNSURLARI

I. YASALLIK (TİPİKLİK) UNSURU	58
A. Genel Olarak	58
B. Sözde (= Mefruz) Suç	59
1. Genel Olarak	59
2. Türleri	59
3. Sonucu	61
II. MADDİ UNSURLAR	62
A. Fail	62
B. Suçun Mağduru	63
C. Suçun Maddi Konusu	64
D. Eylem (= Fiil)	65
1. Hareket	65
2. Sonuç	71
3. Nedensellik Bağı	75
E. Suçun Nitelikli Unsurları	81
III. HUKUKA AYKIRILIK UNSURU	82
A. Genel Olarak	82
B. Hukuka Uygunluk Nedenleri	83
1. Niteliği	84
2. Özellikleri	85
3. Türleri	86
4. Hukuka Uygunluk Nedenlerinde Sınırın Aşılması	96
IV. MANEVİ UNSUR	98

A. Genel Olarak	98
B. Kast	98
1. Genel Olarak	98
2. Türleri	100
3. Kastın Belirlenmesi	106
4. Amaç ve Saik	106
C. Taksir	108
1. Kavram	108
2. Taksirin Unsurları	108
3. Taksir türleri	112
4. Taksirli Suçlarda Sorumluluk	118
5. Taksir Kalıpları	120
D. Sonucu Nedeniyle Ağırlaşmış Suçlar	120
E. Basın Suçlarında Cezai Sorumluluk	123
1. Genel Olarak	123
2. Basın Suçlarından Sorumluluğun Hukuksal Rejimi	124
3. Düzeltme ve Yanıt Hakkı	125
4. Yargılama Usulü	126

İKİNCİ BÖLÜM SUÇUN UNSURU SAYILMAYAN OLGULAR

I. ÖN KOŞULLAR	127
II. CEZALANDIRABİLME KOŞULLARI	127
III. KİŞİSEL CEZASIZLIK NEDENLERİ	129
IV. CEZAYI KALDIRAN VEYA AZALTAN KİŞİSEL NEDENLER	130
V. CEZA MUHAKEMESİ KOŞULLARI	130

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM SUÇ NİTELİĞİNDE OLMAYAN HUKUKA AYKIRI EYLEMLER

I. SUÇ VE HAKSIZ EYLEM (= FİİL)	133
II. SUÇ VE İDARİ YAPTIRIM GEREKTİREN EYLEMLER	134
A. Suçların Kabahatlerden Ayırt Edilmesi	134
1. Genel Olarak	134
B. Suçların Disiplin Suçlarından Ayırt Edilmesi	136

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM CEZA SORUMLULUĞU (KUSURLULUK)

I. GENEL OLARAK	139
II. KUSUR YETENEĞİ	140
A. Kavram	140
B. Kusur Yeteneğinin Aranacağı Zaman	140
1. Genel Olarak	140
2. Nedeninde Serbest Hareketler Kuramı (= Actiones Liberae in Causa, ALIC Kuralı)	140
C. Kusur Yeteneğini Etkileyen Durumlar	141
1. Yaş Küçüklüğü	141
2. Sağır ve Dilsizlik	142
3. Akıl Hastalığı	144
4. Geçici Nedenler	145

5. Alkol veya Uyuşturucu Madde Etkisinde Olma	146
III. KUSURLULUĞU KALDIRAN NEDENLER.....	147
A. Zorunluluk Durumu (= İztırar Hali)	147
1. Genel Olarak.....	147
2. Koşulları	147
3. Üçüncü Kişi Yararına Zorunluluk Durumu	149
4. Zorunluluk Durumuna Benzeyen Kurumlar	149
5. Sonuçları	150
B. Amirin Emrini İfa	151
1. Genel Olarak.....	151
2. Koşulları	151
3. Konusu Hukuka Aykırı Olup Suç Oluşturmayan Emirler.....	152
4. Konusu Suç Oluşturan Emir.....	152
C. Beklenmeyen Durumlar (= Kaza ve Tesadüf).....	153
D. Zorlayıcı Nedenler (= Mücbir Sebepler).....	153
E. Maddi ve Manevi Zorlama (Cebir, Tehdit ve Korkutma)	154
F. Yanılma	155
1. Hukuksal Yanılma	155
2. Kastı Kaldıran Yanılma	156
3. Kusurluluğu Etkileyen Yanılma.....	160
G. Sapma	162
IV. HAKSIZ TAHRİK	162
A. Genel Olarak.....	162
B. Hukuksal Niteliği	163
C. Koşulları	163
1. Tahrike Neden Olan Bir Eylemin Olması	163
2. Eylemin Haksız Olması	164
3. Haksız Eylemin Fail Üzerinde Öfke veya Şiddetli Üzüntüye Neden Olması	165
4. Suçun Haksız Tahrike Neden Olan Kişiye Karşı İşlenmesi	165
D. Haksız Tahrik ve Diğer Kurumlar	166
E. Sonuçları	167

BEŞİNCİ BÖLÜM SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜM BİÇİMLERİ

I. TEŞEBBÜS (KALKIŞMA)	169
A. Genel Olarak.....	169
1. Kavram	169
2. Suç Yolu	170
B. Koşulları	171
1. Kasten İşlenebilen Bir Suçun Olması	171
2. Suçun İcrasına Başlanması.....	171
3. Suçun İcrasında Elverişli Hareketlerin Kullanılması	172
4. Suçun, Failin Elinde Olmayan Nedenlerle Tamamlanamaması	172
5. Suç Tipinin Teşebbüse Elverişli Olması	172
C. İşlenemez Suç (Elverişsiz Teşebbüs)	173
1. Genel Olarak.....	173
2. Gerçekleşme Biçimleri.....	174
3. Ceza.....	175
D. Teşebbüste Özel Durumlar	175
E. Gönüllü Vazgeçme.....	176
1. Kavram ve Hukuksal Niteliği	176
2. Koşulları	177
3. Sonuçları	178
F. Etkin Pişmanlık.....	178
1. Kavram ve Hukuksal Niteliği	178

2. Sonucu	180
G. Kalkışma (Teşebbüs) Suçları.....	180
H. Teşebbüs Aşamasında Kalan Suçlarda Cezanın Belirlenmesi	180
II. İŞTİRAK	181
A. Genel Olarak.....	181
B. Çok Failli Suçlar	182
1. Genel Olarak	182
2. Çok Failli Suçların, Suça İştirakten Ayırt Edilmesi	184
C. Koşulları	184
1. Faillerin Birden Çok Olması	184
2. Suçun İcrasına Başlanması ve Bütün Ortaklar Bakımından Aynı Olması	184
3. Faillerin İşlenen Suça Katkıda Bulunması.....	185
4. Faillerin Suça Katkısının Nedensellik Değeri Taşınması	186
5. İştirak Kastının Bulunması (Manevi unsur)	186
D. Suça İştirak Biçimleri.....	186
1. Faillik	187
2. Şeriklik	189
E. İştirakte Suç Ortaklarının Kararlaştırılardan Farklı Bir Suç İşlemeleri	193
F. Nitelikli Unsurların Ortaklara Geçışı	193
G. Kışkırtıcı Ajanın Ceza Sorumluluğu.....	194
H. Özgü Suçlara İştirak	195
I. Çok Failli Suçlara İştirak.....	195
J. Taksirli Suçlara İştirak.....	196
K. İştirakte Faile Verilecek Ceza.....	196
III. İÇTİMA.....	196
A. Genel Olarak.....	196
B. Suçun Tekliği ve Çokluğu	197
C. Türk Ceza Yasası'nda Düzenlenen İçtima Türleri	199
1. Bileşik Suç	199
2. Zincirleme Suç.....	201
3. Fikri İçtima	208
D. Sapmanın İçtima Yönünden Değerlendirilmesi.....	217
1. Hedefte Sapma.....	218
2. Suçta Sapma.....	223
3. Nedensellik Bağında Sapma	224
E. Diğer İçtima Türleri	225
1. Karma (= Muhtelit) Suç	225
2. Geçitli (= Müterakki) Suç	225
F. Yasaların İçtiması (= Görünüşte İçtima)	226
1. Genel Olarak	226
2. Türleri.....	227

ÜÇÜNCÜ KISIM YAPTIRIM HUKUKU

BİRİNCİ BÖLÜM GİRİŞ

I. GENEL OLARAK	233
II. TÜRLERİ	233
A. Cezalar.....	233
1. Genel Olarak.....	233
2. Türleri	234
3. Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi.....	242
B. Güvenlik Tedbirleri.....	251

1. Kavram	251
2. Türleri.....	252

İKİNCİ BÖLÜM ERTELEME

I. GENEL OLARAK.....	269
II. KOŞULLARI	270
A. Faile İlişkin Koşul (Daha Önce Kasıtlı Bir Suçtan Ceza Almama).....	270
B. Suça İlişkin Koşul (Yeni Suçtan Verilen Cezanın Belli Ağırlıkta Olması)	271
C. Mahkemeye İlişkin Koşul (Mahkemede Hükümlünün Bir Daha Suç İşlemeyeceği Konusunda Kanının Oluşması).....	271
III. ERTELEMENİN KOŞULA BAĞLANMASI.....	272
IV. DENETİM SÜRESİ.....	272
V. ERTELEMENİN DÜŞMESİ	273
VI. ERTELEMENİN SONUÇLARI.....	273

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM KOŞULLU SALIVERİLME

I. GENEL OLARAK	275
II. KOŞULLARI.....	275
A. İyi Halli Olmak	275
B. Süre.....	275
III. DENETİM SÜRESİ.....	276
IV. KOŞULLU SALIVERME KARARI.....	276
V. KOŞULLU SALIVERİLME KARARININ GERİ ALINMASI.....	277
VI. KOŞULLU SALIVERİLME HÜKÜMLERİNİN UYGULANMAYACAĞI SUÇLAR ...	277

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM DAVA VE CEZA İLİŞKİSİNİ DÜŞÜREN NEDENLER

I. GENEL OLARAK.....	279
II. TÜRLERİ.....	279
A. Sanığın ve Hükümlünün Ölümü.....	279
B. Af	280
1. Genel Olarak	280
2. Türleri.....	281
3. Affın Reddedilmesi	284
4. Affın Geri Alınması	285
5. Affedilemeyecek Suçlar	285
C. Zamanaşımı	285
1. Kavram	285
2. Türleri.....	285
D. Şikâyetten Vazgeçme.....	290
E. Uzlaşma	291
F. Ön Ödeme.....	292
1. Kavram	292
2. Türleri	292

**BEŞİNCİ BÖLÜM
ADLİ SİCİL**

I.	GENEL OLARAK	297
II.	ADLİ SİCİLE KAYDEDİLECEK BİLGİLER	298
III.	KAYITLARIN SİLİNMESİ	300

**ALTINCI BÖLÜM
YASAKLANMIŞ HAKLARIN
GERİ VERİLMESİ**

EKLER

EK -1:

TÜRK CEZA YASASI İLE GETİRİLEN YENİLİKLER

A.	Biçimsel Değişiklikler	307
B.	Ceza Hukukunun Genel Kuramı Yönünden Yapılan Değişiklikler	308
C.	Suç Hukuku Yönünden Yapılan Değişiklikler	309
D.	Yaptırım Hukuku Yönünden Yapılan Değişiklikler	310

EK -2:

KABAHATLERİN HUKUKSAL REJİMİ

A.	Kabahat Sayılan Eylemler	313
B.	Kabahat Olmaktan Çıkarılarak Suç Sayılan Eylemler	315
C.	Yaptırımlar	315
	1. İdari Para Cezası	315
	2. Mülkiyetin Kamuya Geçirilmesi	315
D.	Karar Verme Yetkisi	316
	1. İdari Makamlar	316
	2. Cumhuriyet Savcısı	316
	3. Mahkeme	316
E.	Karar	316
F.	Yasa Yolları	317
	1. Genel Olarak	317
	2. Adli Yargıda Uygulanan Yasa Yolları	317
	a. Başvuru yolu	317
	b. İtiraz yolu	319
	c. Vazgeçme ve kabul	319
G.	Kabahatlerde Zamanaşımı	320
	1. Soruşturma Zamanaşımı	320
	2. Yerine Getirme Zamanaşımı	320
	KAYNAKÇA	323